

खुप्तडछान्ना गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
छान्ना, बझाङ्ग
२०७९

आ.व २०७९/१०८० को नीति, कार्यक्रम तथा
बजेट

खप्तड्ढान्ना गाउँपालिकाको आ.व. २०७९/१०८० को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वर्तव्य

गाउँसभाका अध्यक्ष महोदय,
गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु,
गाउँसभाका सचिवज्यू
उन्निस्थित कर्मचारीज्यूहरु, पत्रकारज्यू हरु लगायत
चन्द्रुन् उपस्थित महानुभावहरु ।

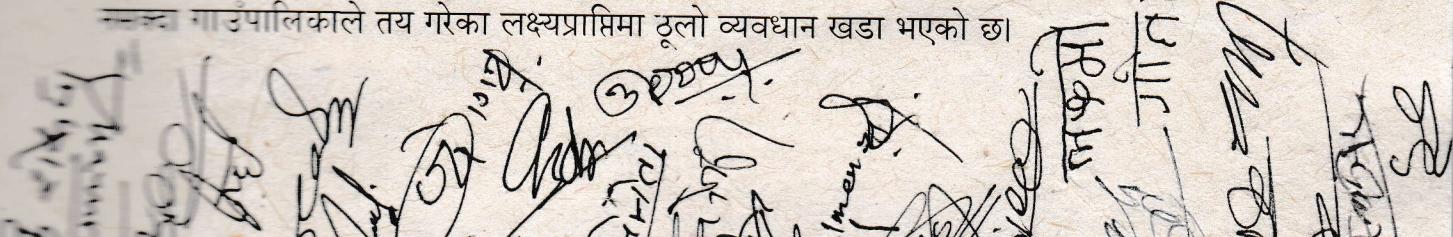
नेपालको सविधान जारी भइपछी दोस्रो पटक स्थानीय तह निर्वाचन सम्पन्न भएको छ । निकल, स्वतन्त्र, शान्तिपूर्ण, स्वच्छ र भएरहित वातावरणमा सम्पन्न यस निर्वाचनले लोकतन्त्रलाई जगैदेखि बदलियो बनाइको छ । यस सुखद पृष्ठभूमिमा गाउँसभामा आज सम्बोधन गर्न पाउदा मलाई गर्वको अनुभूति भएको छ ।

नेपालको सार्वभौमिकता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान, लोकतन्त्र र बन्दूकिकाका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनहरू तथा जनयुद्धमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने चन्द्रुन् ज्ञात-अज्ञात सहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्दछु । ती आन्दोलनहरूको नेतृत्व गर्नुहुने ज्ञानहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै नेपाली समाजको रूपान्तरणमा उहाँहरूले पुन्याउनुभएको महान योगदानको पुनःस्मरण गर्न चाहन्छु ।

स्वानीच तहको निर्वाचन सफलतापूर्वक सम्पन्न गराउने निर्वाचन आयोग, निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय र खप्तड्ढान्ना गा.पा, सहयोग पुर्याउने राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सुरक्षा निकाय तथा यस प्रक्रियामा सलग राजनीतिक दल, सङ्घासंस्था र आम नागरिक सबैप्रति गाउँकार्यपालिका आभार व्यक्त गर्दछ ।

दुई बर्ष देखि विश्वभर फैलिएको कोभिड-१९ महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि हामीले चालेका कदमसमेतको परिणामस्वरूप यसको असर सामान्य हुँदै गएको छ । यस महामारीका कारण लाखौँ मानिन्द्रन्त्रो ज्यान गइसकेको छ । यस महामारीबाट जीवन गुमाउनु हुने नेपाली नागरिकहरूका शोकाकूल चालेकरनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु । कोभिड-१९ विरुद्धको खोपहरू अविष्कार गरी विभिन्न खप्तड्ढान्नाई विश्व स्वास्थ्य संगठनले प्रयोगका लागि मान्यता समेत दिई सकेको विषय सकारात्मक र ज्ञानान्दो रहेको छ । यसरी खोप आविष्कार र उत्पादनमा लाग्नु भएका सम्पूर्ण वैज्ञानिकहरु प्रति कृपका ज्ञापन गर्दछु ।

कोभिड-१९ ले मुलुकको अर्थव्यवस्थामाथि गम्भिर असर पुन्याएको छ । विश्व पर्यटन, आवगमन, उद्यम व्यवस्थाच प्रायः सबै बन्द भई दिँदा उत्पादन र वितरण प्रणाली समेत गम्भिर रूपमा प्रभावित भएको छ । ताउँचो रोजगारी गुमेको छ भने विकास आयोजना तथा योजनाहरूसमेत पूर्ण रूपमा सञ्चालन हुन चाल्न गाउँपालिकाले तय गरेका लक्ष्यप्राप्तिमा ठूलो व्यवधान खडा भएको छ ।

यस महामारीबाट हुने आर्थिक क्षतिको पूर्ति, प्रविधि अन्वेषण, विकास निर्माण तथा समृद्ध समाज त आगामी दिनमा हुनसक्छ तर अमूल्य मानव जीवनको क्षतिलाई पूर्ति गर्ने सकिदैन। यस सँगसँगै मानवीय पुँजी, दक्षता, विज्ञता र विचारको समेत अपूरणीय क्षति हुन्छ। त्यसैले अहिले सबैले आफ्नो जीवनको रक्खा गर्ने सजगता अपनाउनु पर्ने आवश्यकता रहेको छ।

यस जोखिम परिस्थितिमा अग्रपंक्तिमा रहेर सेवा गर्ने जनप्रतिनिधि, चिकित्सक, नर्स, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, सफाइकर्मी, एम्बुलेन्स चालकलगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवकको म उच्च प्रसंशा गर्दछु। अन्यावश्यक वस्तुको आपूर्ति सहज बनाउन योगदान गर्ने सबै व्यवसायिक प्रतिष्ठान तथा संघ-संस्थालाई धन्दवाद दिन चाहन्छु। कोभिड-१९ रोकथाम र नियन्त्रणका लागि नेपाल सरकारका साथै गाउँपालिकाले चलेको कदममा पूर्ण साथ दिई सहयोग गर्नुभएकोमा सम्पूर्ण दाजुभाई तथा दिदीबहिनीप्रति हार्दिक धन्दवाद व्यक्त गर्दछु।

नेपालको संविधान जारी भएपश्चात देश संघीय प्रणाली अनुरूप सञ्ज्य पुनर्संरचना भई बनेका प्रदेशहरूको सञ्चालन गर्दै संविधानको कार्यान्वयन गर्नु आजको प्रमुख दायित्व रहेको छ। यस प्रणाली अन्तर्गत नेपालिका भित्रको विकास निर्माण तथा सामाजिक उत्थानका कार्यहरूलाई उच्च महत्व दिने कार्य गर्दै नेपालको छ।

इन न खप्तडधान्ना गाउँपालिकाले आ.व. २०७९/०८० को योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा लिएका आधारहरू निम्न बमोजिम प्रस्तुत गर्दछु :

- नेपालको संविधानका प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू,
- संघीय सरकारको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू,
- संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू,
- प्रदेश सरकारले लिएका आर्थिक एवं वित्तीय नीतिहरू,
- स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणाली एवं एकल तथा साभा अधिकार सूची,
- स्थानीय तहको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरू,
- नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा जनाएका विभिन्न प्रतिवद्धताहरू,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ तथा अन्य स्थानीय तहमा सञ्चालनसम्बन्धी ऐन, नियमावलीका प्रावधानहरू,
- विकासका समसामयिक मुद्दाहरू : सहसाब्दी विकास लक्ष्य, दिगो विकाससम्बन्धी नीति, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तीकरण तथा समावेशी विकास,
- वालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरणमैत्री स्थानीय शासन, खुला दिसामुक्त तथा सरसफाई, पूर्ण उर्जा संकट लगायतका अन्य सम्बन्धित विषयहरू,

- निर्वाचनको क्रममा जारी गरिएका निर्वाचन घोषणापत्रहरू,
- विगत आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाले तयार पारेका नीति, कार्यक्रम तथा योजनाहरू,
- जनतासँग गाउँपालिकाका अध्यक्ष कार्यक्रममा बस्ती स्तरबाट आएका सुभावहरू,
- विभिन्न राजनीतिक दलहरू, संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरू, गाउँवासी सम्पूर्ण दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीका सल्लाह सुभावहरू

यस गाउँपालिकाबाट संचालित सम्पूर्ण विकासका कार्यक्रमहरू गाउँ कार्यपालिका, विषयगत शाखा, वडासँग समन्वय र सहभागितामा भई राखेको कुरा यहाँ उपस्थित सम्पूर्ण नहुनुभावहरूलाई अवगत नैछ। यस गाउँपालिकाका लागि नेपाल सरकारबाट विनियोजन भएको र प्रदेश सरकारबाट विनियोजन भएको बजेटमा अन्तरिक राजस्व संकलनबाट प्राप्त रकमलाई जोडी आएको कुल बजेटको सीमाभित्र रही नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको मार्गदर्शन र गाउँपालिकाको भौगोलिक, जनसंख्याको आधारमा रही चालु आ.व.मा संचालन भएका र आगामी आ.व.को लागि प्रस्ताव गरिएका कार्यक्रमहरू सहभागितात्मक योजना नहुनाका विभिन्न चरणहरू पार गर्दै स्वीकृतिका लागि गाउँसभामा पेश गरिने यो प्रजातान्त्रिक विभिन्न र संस्कारलाई आत्मसात गर्दै म चालु आ.व.को यथार्थ आय व्यय र आगामी आ.व.को अन्तर्वित कार्यक्रमहरू यस गरिमामय गाउँसभामा पेश गर्न अनुमति चाहन्छु।

कञ्चन महोदय,

- सिमित वित्तीय स्रोतबाट असिमित जनआकांक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्न कठिन हुने अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै उपलब्ध स्रोत र साधनलाई जनअपेक्षा अनुरुप व्यवस्थापन गर्ने यथेष्ट प्रयास गरेको छु।
- गाउँपालिकाले लिएको आर्थिक समृद्धिको अभियानलाई साकार पार्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका मार्गदर्शन र निर्देशनहरूलाई हृदयज्ञम गरी गाउँ कार्यपालिकाका सम्पूर्ण सदस्यहरू लगायत विकास तथा नीति निर्माणमा सम्बद्ध सबै सरोकारवालाहरूको व्यापक सहभागितामा “विकासमा प्रतिवद्ध, आर्थिक रूपमा समृद्ध” भन्ने मूल नारा सहितको गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक विकासका लागि दीर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, रणनीतिहरू, अवलम्बन गरी प्राथमिकीकरणका आधारमा तय गरिएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई यसै गरिमामय सभाबाट सहर्ष पारित गरी सभाकै मितिबाट कार्यान्वयन हुने कुरामा म विश्वस्त छु।
- गाउँपालिकाबाट कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकांक, पूर्वाधारको आवश्यकता हेरी सम्बन्धित क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरिएको छ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार गर्न पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गरिएको छ।

कञ्चन महोदय,

जब म चालु आ.व.मा यस गाउँपालिका अन्तर्गत कार्यान्वयन भएका विकास निर्माणका लिएका तथा कार्याक्रमहरूको सम्पूर्ण विवेचना गर्न चाहन्छु।

५५
३४०

१. गाउँउपालिकाको गौरवका योजनाहरु कार्यान्वय अन्तीम चरमा रहेका छन् ।
२. उपभोक्ता समितिबाट सचालन हुने काम लगभव सम्पन्न भएका छन् ।
३. गाउँउपालिका भवन र वडा कार्यालयहरुको भवन निर्माण सम्पन्न भई प्रयोगमा रहेका छन् ।
४. संघियं सरकार संगको सम्पुरक साझेदारी संचालीत योजनाहरु टेन्डरद्वारा निर्मार्णधिन अवस्थामा रहेका छन् ।
५. कोभिड-१९ (कोरोना भाइरस) रोकथामका लागि प्रयास गरि नियन्त्रण भैरहेको छ ।
६. खप्टडछान्ना गाउँउपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयारीमा रहेको छ ।
७. गाउँउपालिकामा दरवन्दी अनुसारका कर्मचारीहरु पदपुर्ती भएका छन् ।
८. गाउँउपालिकाका सबै बस्तीहरुमा विधुत सेवा संचालन गरिएको छ ।
९. १० सयौं अस्पतालको लागि भवन निर्माणको लागि निर्माण कम्पनी संग सम्झौता भएको छ ।
१०. शिक्षामा थप गुर्जस्तर सुधारका लागि स्थानीय पाठ्यक्रम प्रयोगमा ल्याइएको छ ।

नुचित चालु आर्थिक वर्षको योजना कार्यान्वयमा देहायका बमोजिमका व्यवधानहरु रहन गय

- समयमा निर्देशन तथा बजेट विनियोजन नहुनु ।
- बाढी पहिरोका कारण समयमा काम संचालन नहुनु ।
- तमैल लगाइएत विभिन्न खोलाहरुमा पक्की पुल नहुनु ।

अन्त्यं च महोदय,
अब च बजेटको विनियोजन र स्रोतको व्यवस्था सम्बन्धी योजना विनियोजनबाट प्रस्तुत गर्ने

कानूनीति चाहन्छु :

- आर्थिक वर्ष २०७९/८० का लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान तक रु. ११ करोड २६ लाख, राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु. ७ करोड ९५ लाख ७७ हजार र सञ्चात अनुदान तर्फ रु. २० करोड ३२ लाख, प्रदेश समानीकरण ७९ लाख ५० हजार, प्रदेश राजश्व बाडफाड १२ लाख १० हजार, आन्तरिक राजश्व तर्फ ५ लाख गरी जन्मा ४० करोड ५० लाख ४८ हजार विनियोजन गरेको छु ।

३६

अन्त्यं च महोदय,

अब च नीति तथा कार्यक्रमका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

कानूनी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रमका लक्ष्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

गाउँउपालिकाको पूर्वाधार विकासमा जोड दिने ।

आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने ।

कृषिजन्य वस्तुको उत्पादनमा वृद्धि गरी आयस्तर बढाउने ।

नाहिला, बालबालिका तथा पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ दिलाउने ।

सामाजिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने ।

दिग्गो विकास, वातावरणीय संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्न सघाउ पुऱ्याउने ।

४८
३७

- ७ शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण जस्ता सामाजिक पक्षको स्तर वृद्धि गरी स्वस्थ र समृद्धिउन्मुख बनाउने ।
- ८ सुशासन र सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा मितव्ययी, पारदर्शी एवं प्रभावकारी बनाई जनताले छिटोछरितो र विश्वासिलो महसुस गर्ने गरी सेवा सञ्चालन गरिने ।
- ९ बाढी पहिरो बाट पुर्ण क्षेती भएका घरहरु पुर्नस्थापना गर्ने ।
- १० क्षेती ग्रस्त बस्ती तथा सडकहरु व्यवस्थापन गर्ने ।
- ११ कोरोना भाइरस लाई नियन्त्रण गर्ने ।

जागामी आर्थिक वर्ष २०७९/१०८० को नीति तथा कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :-

- १ व्यावसायिक कृषि तथा व्यावसायिक पशुपालनको माध्यमबाट उत्पादन वृद्धि गरी जनताको आयस्तरमा वृद्धि गर्नु ।
- २ गाउँपालिका भित्र स्थानीय सडक तथा पुल, सिंचाई, साना तथा लघु जलविद्युत जस्ता आधारभूत पूर्वाधारहरुको विकास गर्नु ।
- ३ शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई एवं पोषण लगायतको विकास गरी मानव विकासको स्तरमा सुधार ल्याउनु ।
- ४ धार्मिक एवं ऐतिहासिक पर्यटन, पर्याप्त-पर्यटन, साहसिक पर्यटनको सम्भावनाको पहिचान गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरु भित्रयाउनु ।
- ५ समाजमा परम्परागत रूपमा चलिआएका धर्म संस्कृति अनुसारका जात्रा तथा पर्व, रहनसहन र मौलिकताको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्नु ।
- ६ लैंड्रिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सिद्धान्त अनुरूप प्रत्यक्ष लाभ पुर्याउनु ।
- ७ जनतालाई सेवा प्रवाह र सुशासनको प्रत्याभूति दिलाउनु ।
- ८ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यमार्फत विकास निर्माण गर्नु ।

अन्त्यम् महोदय,

अब न आर्थिक विकास कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

कृपया पशु विकास तर्फ

१ यस गाउँपालिकालाई कृषि तथा पशुतर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा १ करोड २९ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट कृषि तथा पशु विकासतर्फ रु. १ करोड १५ लाख ५० हजार विनियोजन गरिएको छ ।

२ “सम्पूर्ण जग्गाको बर्गिकरण : कृषियोग्य जग्गाको संरक्षण” भन्ने नारालाई सार्थक पार्न कृपकहरुलाई कृषि उपकरण अनुदान, साना कृषि सिंचाई कुलो निर्माण, बृहत अध्यक्ष कृपी कार्यक्रम तथा सुधारका लागि रकम विनियोजन गरिनेछ ।

३ बाँझो रहेको कृषियोग्य भूमिमा माटो सुहाउँदो फलफूल, तरकारी पकेट क्षेत्र निर्धारण गरि कृपकलाई सम्मान तथा प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी बाँझो जग्गा उपलब्धीमूलक बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

४
५

- यस गाउँपालिकामा पहिचान भएका गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालनतर्फ आकर्षित गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ । आँप, लिची, सुन्तला, अमिलो, कागती, स्याउ, केरा, ओखर जस्ता सबै हावापानी अनुकूलका व्यवसायिक फलफूल खेतीका साथै व्यवसायीक रूपमा अर्गानिक तरकारी खेती गर्ने र च्याउखेती गर्ने कृषकहरूलाई बोटविरुवा, बीउविजन ल्याउनका लागि अनुदान दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँमा उत्पादित आलु र प्याजको बजारीकरण तथा भण्डारणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- अध्यक्ष बृहत कृषि कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगार युवा तथा महिला लक्षित व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै व्यवसायीक रूपमा फार्म दर्ता गरी मौरी पालन, माछा पालन, कुखुरा पालन, बंगुरपालन, भैसी पालन, गाईपालन गर्ने कृषकहरूलाई उत्प्रेरित गर्ने कृषि अवलोकन भ्रमणको समेत व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- प्रत्येक वडाका नमुना कृषकहरू लाई छनोट गरि पुरुस्कृत गर्ने व्यवस्था गरिने छ । बेरोजगार युवाहरुको तथ्याङ्ग सकलन गरि कृषि विकास तर्फ माछा पालन, बुगुर पालन, कुखुरा पालन, भैसी पालन, गाईपालन जस्ता कार्य सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

पर्यटन तथा सहकारी तर्फ

- यस गाउँपालिकालाई गरिवि निवारणका लागी लघु उद्योग विकास कार्यक्रमका लागी सर्त अनुदान शीर्षकमा रु. ३५ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । "सीप सिकौं उद्यमी बनाउं" गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि गरिवि निवारणका लागी लघु उद्योग विकास कार्यक्रम प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ । गाउँस्तरमा युवा तथा महिलाहरूलाई आयआर्जनमा लगाई उच्चमर्शील बनाउन तालिम तथा ग्रोत्साहन कार्यक्रमहरू प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ । यस क्षेत्रमा पाइने उच्च मूल्यका जडिबुटीहरुको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गरी सार्वजनिक निजी साझेदारी मोडेलमा जडिबुटी प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्न आवश्यक प्रवन्ध निलाइनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा खनिज पदार्थको प्रचुर सम्भावना रहेकोले यसको खोज तथा जन्मेष्ट र उत्खननका लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल निर्नेछ ।
- यस गाउँपालिकालाई पर्यटन विकास कार्यक्रमका लागी सर्त अनुदान शीर्षकमा रु. ८ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
- गाउँपालिकालाई पर्यटकीय गन्तव्यस्थल बनाउन र पर्यटकीय पूर्वाधार विकास गर्न पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गर्न रकम विनियोजन गरिनेछ ।
- जातिरिक पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई पर्यटकीय गन्तव्य स्थल क्षेत्रका गाउँहरुमा होमस्टे सञ्चालनमा थप जोड दिई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्ने

लिखित
लक्ष्मी

- व्यवस्था मिलाइनेछ । यहाँको मालिका गुफा सम्म जानका लागी पदमार्ग निर्माण ताथ सो क्षेत्रमा होमस्टे संचालन गरिने छ ।
१८. नाइचुल्ला बाट खप्तड केवुलकार संचालन गर्न संघिय सरकार संग पहल गरिने छ ।
१९. ठानाकोट देखी पारी जिउला, लोकडा देखि दारुगाउँमा प्याराग्राइडको लागी सर्वेक्षण गरीने छ ।
२०. आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई आकर्षित गर्न गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलको व्यापक प्रचार प्रसार तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम गर्नुका साथै महत्वपूर्ण ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक क्षेत्रलाई समावेश गरी धार्मिक पर्यटनको प्रवर्द्धन, पूर्वाधार विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२१. परम्परागत रूपमा चलिआएका संस्कृति, जात्रा तथा पर्व, लोक परम्परा, रहनसहन र मौलिकताको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२२. देशमा रहेका पर्यटकीय गन्तव्य स्थलहरूको पहिचान, निजी रूपमा सञ्चालित पर्यटकीय क्रियाकलाप तथा गतिविधि र पर्यटकीय पूर्वाधारहरूको व्यवस्थापन तथा सञ्चालनको सूचना प्रसार गरी आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न गाउँपालिकाका पथाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई आन्तरिक पर्यटकीय अवलोकन भ्रमणको आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२३. खप्तड लगायत यहाँको स्थानीय कला संस्कृतीका साथै धार्मिक तथा ऐतिहासिक सम्पदाहरूको प्रचार प्रचार गर्न खप्तड प्रबेशद्वारमा पर्यटकिय सुचना केन्द्रको स्थापना गरि विभिन्न बृत चित्र, प्रचार सामाग्री, पोष्टर, पोष्टकार्डहरू, टि सर्ट, झोलामा समेत यहाँका पर्यटकिय क्षेत्रको फोटो राखिने छ । साथै ति बस्तुहरूलाई सामान्य सुल्क लिएर चिनो बितरण गरिने व्यवस्था गरिने छ । त्यसले गाउँपालिको आम्दानीमा समेत टेवा पुर्नेछ ।
२४. गाउँमा रहेका सहकारीहरूको प्रवर्द्धन र सञ्चालन व्यवस्थापनका लागि अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
२५. सहकारीहरूको स्तरउन्नती र व्यवस्थापनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिने छ ।
२६. सामुदायिक उत्पादन प्रणालीमार्फत आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय गर्न अनुदानमा आधारित महिला सहकारी तथा कृषि सहकारी सञ्चालन गर्ने अवधारणा ल्याइनेछ ।
२७. नारीव निवारणका लागी लघु उद्योम विकास कार्यक्रम (मेडपा) लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
२८. बाढी पिडतलाई सिपमुलक तालिम, प्रविधि हस्तान्तरण गरि गर्दै मेडपा कार्यक्रम नार्फत जिविकोपार्जन सुधार गरिनेछ ।
२९. गाउँपालिका भित्र रहेका सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूले गर्ने जिविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू बाढी पहिरोका कारण ज्यान गुमाएका परिवारजन, घर बास पुर्ण क्षती भएका लगायत अन्य पिडितहरूलाई आवस्यकताका आधारमा प्राथमिकतामा राखि काम गर्ने नीति लिएको छु ।

(४५)
३

३०. साना तथा मभौला उद्योग संचालनमा विषेश जोड दिइने छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म सामाजिक विकास तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।
शिक्षा तर्फ

३१. “बालमैत्री अनिवार्य शिक्षा, ज्ञान र सीपको सुनिश्चितता” भन्ने मूल नारालाई आत्मसात गर्दै यस गाउँपालिकाभित्र शैक्षिक गतिविधिहरु संचालन हुदै आईरहेका छन् । यस गाउँपालिकालाई शिक्षा तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. १३ करोड ३६ लाख ३ हजार बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट सामाजिक विकास तर्फ रु. १ करोड ६२ लाख ४४ हजार विनियोजन गरिएको छ ।

३२. नेपाल सरकारबाट सञ्चालित “बालबालिका लाई विद्यालय ल्याउ र पढाईमा टिकाउ” भन्ने अभियानलाई आत्मसात गर्दै यस गाउँपालिका भित्र सबै बालबालिकालाई शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने सार्वजनिक शिक्षालाई गुणस्तरीय, उपयोगी र रोजगार मुलक बनाउन राजनीतिक नेतृत्व अभिभावक निति निर्माता शिक्षक युवा विद्यार्थीलाई संलग्न गरी सार्वजनिक शिक्षा सुधार अभियान संचालन गरिने छ ।

गरिव तथा जेहेन्दार आर्थिक अवस्था कमजोर भएका आफ्नै लगानीमा एम.वि.वि.एस डक्टर तथा जियोलोजि पढ्ने विद्यार्थीहरुले पढीसकेपछी कस्तीमा दुई वर्ष यस गाउँपालिकामा अनिवार्य सेवा गर्ने शर्तमा पढाईका लागि यस गाउँपालिकाबाट जम्मा खर्चको १० प्रतिशत रकम खर्च व्यहोर्ने व्यवस्था मिलाएको छ ।

शिक्षाको गुणस्तर सुधार गर्ने गाउँपालिका भित्रका कम्तीमा तिन जना उत्कृष्ट काम गर्ने शिक्षकहरु लाई अध्यक्ष शैक्षिक एवार्ड पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ । पुरस्कार लाई लागि निश्चित सुचक बनाई छ, नौटको प्रवन्ध मिलाइने छ ।

बरोजगार यूवाहरु लाई लक्षित गरि लोकसेवा आयोग तथा शिक्षक सेवा आयोगका कलाहरु संचालन गर्ने आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।

“शिक्षकको हातमा पाठ्यक्रम र विद्यार्थीको हातमा पाठ्यपुस्तक” को प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पहल गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

विद्यालयहरुको पूर्वाधार निर्माण तथा सुधारमा जोड दिई विद्यालयहरुमा गुणस्तर शिक्षाका लागि सीपमूलक तथा प्रविधियुक्त पठनपाठनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

स्थानीय तहले शिक्षा क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने आर्थिक भारलाई न्यूनिकरण गर्न नेपाल सरकारद्वारा जारी शिक्षा ऐनमा व्यवस्था भए अनुसार यस गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरुको अनुगमन गरी शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, भौगोलिक विकटता, भौतिक ऊर्वस्था, एक विद्यालय देखि अर्को विद्यालयसम्मको दूरी आदीका आधारमा दरवन्दी मिलान गरी विद्यालय मर्ज गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

आधारभूत तह र मा.वि. तहको विद्यार्थी संख्या र विषयगतको आधारमा शिक्षक दरबन्दीको व्यवस्था गरिनेछ ।

५५
३५

४०. मौजादा कोटा बाट सम्पुर्ण विद्यालयमा एक विद्यालय एक बालविकास केन्द्रको व्यवस्था गरिने छ ।
४१. विद्यालय लेखापाल, बालविकास केन्द्र, विद्यालय सहयोगी, मा कार्यरत कर्मचारीहरु लाई यस गाउँपालिकाबाट आबश्यक थप बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
४२. “प्राविधिक शिक्षा आजको आवश्यकता” भन्ने मूल नारालाई साकार पार्न गाउँपालिकामा संचालन रहेको प्राविधिक शिक्षा लाई निरन्तरता दिइने छ ।
४३. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक शिक्षाको विकासका लागि शिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विद्यालय व्यवस्थापन समिति, प्रधानाध्यापक, शि.अ.सं. अन्तक्रिया, शिक्षक विद्यार्थी अभिभावक अन्तक्रियाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
४४. विद्यार्थीहरुको मनोवल तथा क्षमता वृद्धिका लागि शारीरिक व्यायाम, विद्यार्थी खेलकुद, अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन, जेहेन्दार विद्यार्थी प्रोत्साहनको व्यवस्थाका लागि थप रकम विनियोजन गरिनेछ ।
४५. अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुका लागि शिक्षामा पहुँच पुऱ्याउन प्राविधिक शिक्षालय र हरेक सामुदायिक विद्यालयहरुमा अनिवार्य सीपमूलक प्राविधिक कक्षा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
४६. कक्षा ५ र ८ को अन्तीम परिक्षा गाउँपालिका स्तरिय परिक्षा संचालनमा निरन्तरता गरिने छ ।
४७. कक्षा १ देखी ३ सम्म स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरि प्रयोगमा ल्याइएको छ, भने अन्य कक्षाका लागि स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणलाई निरन्तरता दिइने छ ।
४८. अध्यक्ष कप प्रतियोगिता लाई निरन्तरता दिइने छ ।
४९. अध्यक्ष छात्रवृद्धि कोषको स्थापना गरिने छ ।
५०. उच्च शिक्षामा छात्राहरुको पहुँच तथा सहभागिता बढाउन उच्चमाध्यमिक तहको परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने छात्रालाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।
५१. आधारभुत विद्यालयमा दिवा खाना, सरसफाई, प्रारम्भीक तह पढाई कार्यक्रम संचालनमा जोड दिने छ ।
५२. सम्पुर्ण विद्यालयहरुमा अध्यायन गर्ने विद्यार्थीहरुको निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
५३. विगत देखी संचालनमा रहेको स्वयम सेवक शिक्षक कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइने छ
५४. बालविकास केन्द्रका बालबालिकारुका लागि बालमैत्री कक्षाकोठा तथा शैक्षिक सामाग्रीको व्यवस्थामा विषेश जोड दिइने छ ।
५५. विद्यालयहरुमा निःशुल्क सेनिटरी प्याड वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
५६. विद्यालयहरुमा ई हाजिरी व्यवस्था गरिने छ ।
५७. विद्यालय जाने बालबालिकाहरुलाई उत्साहित गर्न र सबै प्रकारका बालश्रम निरुत्साहित गर्ने बालश्रम निषेधको नीति अवलम्बन गरी अनुगमनको कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।

५८. ५९.

५८. बालबालिकाको मनोबल र क्षमता विकास गर्न बालक्लवको स्थापना, बाल खेल प्रतियोगिताको आयोजना गरिनेछ ।
५९. युवा शक्ति नै देशको मेरुदण्ड भएकाले युवाहरुलाई शसक्तिकरणका माध्यामबाट नेतृत्व विकास, सिप विकासका र क्षमता विकास तालिमको व्यवस्थापन गरिने छ ।
६०. लागु औसध तथा कुलतमा फसेका तथा सम्भावित युवाहरुलाई युवा परामर्ष तथा सचेतना अभियानलाई समुदाय र विद्यालय संग जोडेर गैरसरकारी संस्थाहरु संग साझेदारी गरि संचालन गर्ने निती लिए छ ।
६१. खप्तड छान्ना गाउँपालिकामा कुरिती, कुसंस्कार, भष्टूचार न्यूनिकरणमा व्यापक युवा परिचालन गर्ने निती लिएका छौ । वडा स्तरमा वडा क्लब गठन तथा परिचालनलाई प्रथामिकतामा राख्दै नमुना युवा संसदको स्थापना र अभ्यास कार्यक्रम मार्पत युवा सचेतना अभियान संचालन गरिने छ ।
६२. खप्तड छान्ना गाउँपालिकाको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागी गत वर्ष संचालनमा रहेको एक वडा एक नमुना विद्यालय कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई थप प्रत्येक वडामा एक एक वटा नमुना विद्यालय छनौट गरिने व्यवस्थापन गर्ने निती लिएको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म स्वास्थ्य तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

स्वास्थ्य तर्फ

६३. यस गाउँपालिकालाई स्वास्थ्य तर्फ सर्वत अनुदान शीर्षकमा रु. ३ करोड २४ लाख ९ हजार बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट समेत स्वास्थ्य तर्फ रु. १ करोड ६८ लाख ७६ हजार विनियोजन गरिएको छ ।
६४. यस गाउँपालिकाबाट कोरोना र विपद रोकथामका लागी ५० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
६५. हरेक नेपालीको स्वस्थ भई बाँच्न पाउने हकलाई सुनिश्चित गर्न गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य चौकी तथा बर्थिङ्ग सेन्टरहरुको क्रमशः स्तरोन्तति गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
६६. गर्भवती सुत्केरी महिलाहरु का लागि निःशुल्क एम्लेन्स सेवा संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६७. सरकारले निःशुल्क उपलब्ध गराउने औषधिहरु सबै स्वास्थ्य संस्थामा निरन्तर उपलब्ध हुने व्यवस्थाका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६८. गाउँपालिका स्थित सबै किसिमका स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्यकर्मी, औषधी तथा स्वास्थ्य सेवाको मापदण्ड र व्यवस्थापनको प्रभावकारिता बढाउन अनुगमन र मूल्याङ्कन पद्धति कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।
६९. गाउँपालिकामा आउनसक्ने महामारी तथा विपदबाट हुनसक्ने सम्भावित जनधनको क्षति न्यूनिकरणका लागि गाउँपालिकाले औषधी र उपकरण सहितको एक स्वास्थ्य इकाई गठन गरी विपद व्यवस्थापन कार्य द्रुत गतिमा सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिएको छ ।

१०
३५५

७०. सबै स्वास्थ्य संस्थाद्वारा हरेक नागरिकमा गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुग्ने गरी निशुल्क उपचार, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न तथा गाउँपालिकाको प्रसूति सेवालाई प्रभावकारी बनाई मातृशिशु स्वास्थ्यमा सुधार ल्याई मातृमृत्युदर, शिशु बालमृत्यूदर, कुपोषणदर, रोगको प्रकोप दर घटाई CPR औसत आयु वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
७१. जेष्ठनागरिक तथा अपाङ्ग नागरिकहरुका लागि समय समयमा घर दैलोमा गएर निशुल्क उपचार कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
७२. १००० दिनका आमाहरु लाई प्रतेक महिनामा आमा समुहमा आवद्ध गराई आमा र बच्चाको पोषण स्थिती अवलोकन पोषण परामर्श गर्न नियमित स्वास्थ्य कर्मीले भेट गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
७३. गम्भीर प्रकृतीको रोगहरु जस्तै मुटु, किड्नी, ब्रेन ट्युमर, क्यान्सर, मोर्टन न्यरोन डिजिज, आदी विरामी लाई उपचारमा अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
७४. यस गाउँपालिकाको जनसंख्याको चापलाई मध्यनजर गरी X-ray, USG, Video X-ray, Genaral Lab, Doctor, CS सहितको सेवा दिने एम्बुलेन्स सहितको १० शैयाको अस्पताल निर्माणको काम लाई निरन्तरता दिइने छ ।
७५. आखा अस्पताल नेत्रालयको स्थापना गरि आखाँ अस्पताल संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७६. भौतिक पूर्वाधार निर्माण हुन बाकी रहेका स्वास्थ्य चौकीहरुको जग्गा व्यवस्था गर्न लगाई भौतिक पूर्वाधार तयार गरि सुविधा सम्पन्न गराइने छ ।
७७. आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका महिलाहरुलाई लक्षित गरी उनीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा सशक्तिकरणका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

जच्यक्ष महोदय,

जब म पूर्वाधार विकास तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. “भौतिक पूर्वाधार, विकासको आधार” भन्ने तथ्यलाई आत्मसाथ गर्दै गाउँपालिकामा भौतिक पूर्वाधारको विकासलाई पहिलो प्राथामिकतामा राख्दै वडा कार्यालय पहुँच मार्ग सडक सञ्जाल विस्तार तथा स्तरउन्नति कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
२. यस गाउँपालिका हुदै जाने राष्ट्रिय गैरवको योजना सेती लोकमार्ग को काम लगाडी बढाउनका लागी नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाका स्थानीय सडक तथा ग्रामीण सडकहरुको क्रमशः स्तरोन्नति तथा सुधार गर्दै जाने र उपयुक्त ठाउँमा सार्वजनिक पार्क र प्रतिक्षालय निर्माण गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।
४. खानेपानी तथा सरसफाई सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । माग र श्रोतको उपलब्धतालाई मध्यनजर गरी “एक घर, एक धारा” को नीतिलाई अगाडि बढाइनेछ । बाढी पहिरो लगायतका प्राकृतिक प्रकोपका कारणले क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाईका

५०
५१

- संरचनाको समयमै पुनःनिर्माणको निमित्त सरोकारवालासँग साझेदारीको व्यवस्था मिलाइनेछ । यसका लागि उपभोक्ता समितिको संस्थागत क्षमता विकासमा जोड दिइनेछ ।
८२. गाउँपालिकामा सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन का लागी (वास ईकाई) स्थापना गरी कार्यान्वय गरिने छ ।
८३. खानेपानीको स्रोतको संरक्षण गरी सबैलाई आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाई को लागी रु. २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
८४. गाउँपालिका भित्रको फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि सबै वडाहरुमा ल्याण्डफिल साईट स्थापना गरी रिसाइक्लिङ र प्रशोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८५. गाउँको मुख्य आधार कृषि भएकोले कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न RCC सिंचाई र पाइपद्वारा सिंचाइ कुलोका आयोजनाहरु संचालन गर्ने रु. १ करोड ९६ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
८६. संघीय सरकार र प्रदेश सरकार संगको समन्वय सहकार्यका संचालन हुने गौरवका योजनाहरु सम्पुरक अनुदानका संचालनका लागि रु २ करोड विनियोजन गरेको छु ।
८७. राज्यको चौथो अंगका रूपमा रहेको सञ्चार क्षेत्रको हक अधिकार सुरक्षित गरी स्थानीय सञ्चार तथा पत्रकारितालाई प्रोत्साहन गर्न सञ्चार क्षेत्रको प्रवर्द्धन र पत्रकार क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८८. गाउँपालिकामा खेलकूद विकासका लागि रंगशाला, व्यायामशाला र खेलकूद मैदान निर्माण गरी प्रयोगमा ल्याउने नीति लिइनेछ ।
८९. खेलकूद कार्यक्रमहरु आयोजना गरी बालबालिका तथा युवाहरुलाई खेलकूद तर्फ आकर्षण गर्न विभिन्न खेलकूद प्रतियोगिताहरु सञ्चालनका लागि रकम विनियोजन गरिएको छ ।
९०. यस गाउँपालिकालाई प्रधानमन्त्री रोगजार कार्यक्रम तर्फ सर्वात अनुदान शीर्षकमा रु. १ करोड ३५ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
९१. कामका लागी रोजगार भन्ने नारा लाई आत्मसाथ गर्दै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिने छ ।
९२. यस गाउँपालिका भित्र रहेका वेरोगार युवाहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी रोजगारका कायक्रमहरु संचालनमा जोड दिइने छ ।
९३. यस गाउँपालिकालाई संघीय सरकार बाट उर्जा विकास कार्यक्रम तर्फ सर्वात अनुदान शीर्षकमा रु. १० लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
९४. यस गाउँपालिकालाई संघीय सरकार बाट नागरिक आवास कार्यक्रम तर्फ सर्वात अनुदान शीर्षकमा रु. ११ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
९५. यस गाउँपालिकामा खरले छाएका घरहरुमा टिनले छाउने कार्यक्रम (सुरक्षित नागरिआवास कार्यक्रम) लाई निरन्तरता दिइने छ ।
९६. यस गाउँपालिकालाई संघीय सरकार बाट भौलगे पुल कार्यक्रम तर्फ सर्वात अनुदान शीर्षकमा रु. २५ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
९७. यस गाउँपालिकालाई संघीय सरकार बाट पोषण कार्यक्रम तर्फ सर्वात अनुदान शीर्षकमा रु. १७ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।

९८. महिला तथा बालबालिकालाई लक्षीत कार्यक्रम जस्तै बाल पोषण अनुदान, खोप कार्यक्रम, र सुनौला १००० दिनका आमाले हरेक वारखाना चारमा सुदुढीकरण एक घर एक धारा, एक घर एक फिल्टर, एक घर एक करेसावारी र रैथाने खाद्य बस्तुको उत्पादन पशु जन्य खाद्य बस्तुको पहुच आदी समेत बहुक्षेत्रीय पोषण योजना कार्यक्रम थप व्यवस्थीत बनाउन सघिय सरकारको प्राप्त बजेट र गाउँपालिकाबाट पनि थप रकम बिनिनियोजन गरि साभेदारीमा पुर्ण पोषण मैत्री बडाहरु हुँदै गाउँपालिका लाई नै पुर्ण पोषण मैत्री स्थानीय तह घोषणा तर्फ उन्मुख गर्ने निति लिएको छ। यसका लागी गाउँपालिकाबाट समेत थप बजेट बिनियोजन गरेको छु।
९९. बालविवाह, बहुविवाह, बोक्सी प्रथा, लैङ्गिक तथा घरेलुं हिंसा, छाउपडी प्रथा जस्ता अन्धविश्वास एवं कुरितीहलाई निरुत्साहित गर्ने प्रचलित कानुनको कडाइका साथ कार्यान्वय गर्दै यस्ता कुप्रथा विरुद्ध जनचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ।
१००. आर्थिक र सामाजिक रूपमा विपन्न, एकल महिला, दलित, जनजाती, अल्पसंख्यक, वञ्चितकरणमा परेका व्यक्ति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा जोखिम अवस्थामा रहेका महिलाहरुको रोजगारी, उद्यमशीलता, क्षमता विकास तथा सशक्तिकरणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१०१. पोषण विशेष पोषण सम्बेदनशिल र समर्थ बनाउने बातावरण सम्बन्धी कार्याक्रमको विस्तार गरी महिला किसोरी तथा बालबालिकाको पोषण अवस्थामा सुधार ल्याई मानव पुजिको विकास गरिने निति लिइएको छ।
१०२. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी तालिमका माध्यमबाट यस गाउँपालिकालाई बाल मैत्री गाउँपालिका बनाउन जोड दिईनेछ। साथै भौतिक संरचना निर्माण गर्दा बालमैत्री, अपा-मैत्री बनाउने निर्ती लिएको छु।
१०३. भौलगे पुल को काममा निरन्तरता दिइएको छ र अन्य भौलगे पुलहरु निर्माणमा जोड दिइने छ।

अध्यक्ष महोदय,

१०४. यस गाउँपालिकाले गत वर्ष घोषणा गरेको उज्यालो गाउँपालिका अभियानलाई सफल पार्न आगामी वर्ष पनि निरन्तरता दिइएको छ।
१०५. उज्यालोबाट वञ्चित भएका वडाहरुलाई लक्षित गरी लघुजलविद्युत आयोजना सञ्चालन गर्ने आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ।
१०६. यस गाउँपालिका अन्तरगत सम्पुर्ण वडाहरुमा राष्ट्रिय प्रशारण लाइन जडानमा निरन्तरता दिइने छ।

अध्यक्ष महोदय,

- अब म बातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।
१०७. गाउँपालिकाले संघ-संस्थाहरुसँग समन्वय गरी नाडा डाँडाहरुलाई हराभरा बनाउन एक गाउँ एक नसरीको निर्माणको लागि आवश्यक व्यवस्था व्यवस्थापन गरेको छु।

१०८
१०९
११०

१०८. वृक्षारोपणको माध्यमबाट भू तथा जलाधार संरक्षण गरी प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र व्यवस्थापनका कार्यक्रममा व्यापक जनसहभागिता परिचालन गरिनेछ ।
१०९. भूक्षय नियन्त्रण, पहिरौ नियन्त्रण, जलउत्पन्न प्रकोप, नदी मुहान तथा नदी कटान संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
११०. गाउँपालिकामा विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनिकरण योजना तयार गरी सोही अनुरूप कार्य गरिने छ । प्राकृतिक विपदमा परेकाहरुको खोज तथा उद्धार गर्न पूर्वतयारी स्वरूप आवश्यक उपकरणहरु खरिद गरी तयारी अवस्थामा राखिनेछ ।
१११. गाउँपालिका भित्र निर्माण गरिने सार्व
११२. जनिक भवन, खानेपानी, शैचालय, सडकहरु भूकम्प प्रतिरोधात्मकका साथै अपाङ्ग, महिला र बालमैत्री हुने गरी निर्माण गरिने छ ।
११३. जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण गर्न वातावरण संरक्षण र जैविक विविधताको संरक्षणका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म कर प्रणाली सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

११४. गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याई राजस्व वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
११५. कर सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरी करको दायरा विस्तार गरिनेछ ।
११६. गाउँपालिकाको करको संरचना र करका दरहरु समय सापेक्ष हुने गरी कर प्रणालीलाई थप प्रगतिशिल एवं समन्यायिक बनाइनेछ ।
११७. करको दर तथा दायरा फराकिलो पारी आत्मनिर्भर गाउँपालिका बन्न आन्तरिक स्रोतको खोजी गरिनेछ ।
११८. गाउँपालिकास्तरमा कर असुल उपर गर्न, चुहावट नियन्त्रण गर्न, समन्वय र अनुगमन गर्न तथा संगठन संरचना तयार गर्न आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
११९. घरजग्गाको विद्यमान मूल्याङ्कन प्रणालीलाई समयानुकूल सुधार गरी प्रचलित बजार मूल्य र न्यूनतम मूल्याङ्कन बीच रहेको दूरी कम गरी सम्पत्ति कर लागू गर्न कार्यविधि बनाइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब कार्यान्वयन क्षमता सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१२०. विगतका क्रमागत आयोजना तथा कार्यक्रमहरुलाई सम्पन्न गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिई नयाँ आयोजनाहरुलाई कार्यान्वयनमा लिगिनेछ ।
१२१. गाउँपालिकालाई प्राप्त स्रोतहरुको उचित व्यवस्थापन गरी र समयमा उपलब्धी हासिल गर्न गाउँस्तरको योजनाहरु तर्जुमाका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१२२. आगामी दिनमा योजना छानौटका लागि आम छान्नाबासी सहभागी भई योजना छानौट गर्ने प्रणाली विकास गरिनेछ ।
१२३. गाउँपालिका र बडा कार्यालयले सञ्चालन गरेका तरं स्रोतको अभाव रही सम्पन्न हुन नसकेका र दोहोरो नपर्ने अवस्थामा लागत प्रतिफल अनुकूल र सामाजिक दायित्वका

४४
३००

आधारमा प्राथमिकता प्राप्त आयोजना तथा कार्यक्रममा आवश्यक स्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१२४. विकास आयोजनाहरु छनौट गर्दा सम्भाव्यता अध्ययन, विस्तृत अध्ययन र विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार भएका आयोजनालाई परियोजना बैंकमा समावेश गरेर मात्र बजेटको सुनिश्चितता गर्ने गरी पहिलो चौमासिक अवधिभित्रै योजना छनौट कार्यविधि बनाई लागू गर्ने पर्याप्त बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

१२५. सडक, खानेपानी, सिँचाइ, तटवन्धन लगायत ऊर्जाका आयोजनाहरु कार्यान्वयन गर्दा आवश्यकताका आधारमा सम्भाव्य योजनाहरुको अध्ययन प्रतिवेदनहरु तयार गरी स्वीकृत भएपछि मात्र कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

१२६. यस कार्यालयबाट हुने गरेका विकास निर्माणका कामहरुको अनुगमन र मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउन नियमित रूपमा सूचक सहितको अनुगमन गरी सार्वजनिक गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१२७. स्थानीय विकास योजनाको नियमित नतिजामूलक अनुगमन गरी कार्यान्वयनमा देखिने समस्या समाधान गर्ने अध्यक्षज्यूको संयोजकत्वमा स्थानीय विकास समस्या समाधान समिति गठन गरिनेछ ।

१२८. आगामी आर्थिक वर्षको लागि विनियोजित बजेटको स्रोत फरक पर्न गएमा सो लाई आउने अविधेषनमा संशोधन गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१२९. बजेट कार्यान्वयनको प्रगति र देखिएका समस्या समाधान गर्ने त्रैमासिक रूपमा विषयगत शाखा प्रमुखहरु र वडा सचिवहरुको उपस्थितिमा बजेट समिक्षा गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

१३०. आफै भवन नभई घरभाडा लिई सेवा प्रवाह गरिरहेका कार्यालयहरुको क्रमशः आफै भवन निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१३१. पुरानो र जीर्ण हुँदै गएका वडा कार्यालयहरुको भवन मर्मत तथा सुधारका लागि रकम विनियोजन गरिनेछ ।

१३२. विभिन्न क्षेत्रमा हुने गरेका संस्थागत र मिलोमतोमा हुने भ्रष्टाचारलाई न्यूनीकरण र नियन्त्रण गर्न शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१३३. गाउँपालिका र अन्तर्गतका निकायहरुको सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता, प्रभावकारिता र पारदर्शीता कायम गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।

१३४. बजेट खर्च गर्दा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सुदृढ गरी आन्तरिक लेखा परीक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।

१३५. ईन्टरनेटको माध्यमबाट कार्यालयलाई कागज रहित कार्यालय बनाइने छ र प्रत्येक वडाहरु र विद्यालयहरुमा ईन्टरनेटको पहुँच पुऱ्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१३६. फरक क्षेत्रमा भएका व्यक्तिहरु लाई सिप र क्षमता अनुसारको तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।

१३७. फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरु लाई अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइने छ ।
१३८. बडाहरुमा गठित अपाङ्ग समुहहरु लाई थप व्यवस्थित बनाइने छ ।
१३९. फरक क्षमता भएका व्यक्ति लाईको स्तरउन्नतीको लागि विभिन्न संघ संस्थाहरु संग कार्याक्रम सचालनको लागि पहल गरिने छ ।
१४०. गाउँपालिकाले निर्माण गरेको कार्ययोजना अनुसार कार्यक्रम सचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१४१. यस गाउँपालिकालाई खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. १० लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
१४२. यस गाउँपालिकालाई युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. ११ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
१४३. महिला हिसां न्युनिकरणका लागि विभिन्न सन्देश मुलक कार्याक्रमहरु सचालन गरिने छ ।
१४४. गाउँपालिकाका सबै सरकारी कार्यलयहरुमा सुशासनका औजारहरु(सार्वजनिक सनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण, गुनासो व्यवस्थापन तथा गुनासो पेटीका, नागरिक वडापत्र, डिजिटल नोटिस बोर्ड, वेबसाईट अध्यावधी नागरिक वडा पत्र) लगाएतको प्रभावकारी कार्यान्वयमा जोड दिईने छ ।
१४५. गाउँपालिकामा रहेका गतिविधिहरुलाई आम संचारका माध्यायमबाट प्रचार प्रसारको व्यवस्था गरिने छ । गाउँपालिका भित्रका जनप्रतिनिधिहरुका अख्तियार जन कर्मचारीहरुको भनाई सहितका गतिविधि समेटेर पाक्षिकरूपमा संचार माध्यायमबाट जनता संग जनप्रतिनिधि कार्यक्रम प्रसारण व्यवस्था मिलाईने छ ।
१४६. गाउँपालिका भित्र रहेका कार्यरत कर्मचारीहरु मध्येबाट उत्कृष्ट काम गर्ने कर्मचारीलाई पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ ।
१४७. हिसांमा परेका, एकल महिलाहरु लाई सिप मुलक तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
१४८. फरक क्षमता भएका व्यक्ती, महिला, दलित, अल्पसङ्घका लागि उद्यम दर्ता निशुल्क गर्ने र करमा सहुलित प्रदान गरिने छ । उनीहरु लाई रोजगारमा प्राथमिकता दिई जारीकरण प्रदान गरिने छ ।
- अध्यक्ष महोदय,**
अब म राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पञ्जीकरण शाखा सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।
१४९. व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा व्यावस्थापन सुचना प्रनाणी र व्यवस्थापन घटना दर्ता सुद्धिकरणका लागी राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पन्जीकरण विभागबाट रु. १० लाख शर्शत अनुदान विनियोजन भएको छ ।
१५०. पुराना व्यक्तिगत घटनाका दर्ता कितावहरु डिजिटाइज गरी तत् प्रश्चात हुने व्यक्तिगत घटना दर्ता पूर्ण अनलाइन प्रणली लाई निरन्तरता दिइने छ ।

४५५
१६

१५१. व्यक्तिगत घटना तथा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सम्बन्धीत बडा कार्यालय बाट अनलाइन माफत सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइने छ।
१५२. सामाजिक सुरक्षा भर्ता वितरण लाइ सहज बनाउनका लागि प्रत्येक सेवा ग्राहीको परिचय पत्रको व्यवस्था गरिनेछ।
१५३. सामाजिक सुरक्षा भर्ता वितरण बैक माफत सञ्चालन गरिने छ।
१५४. प्रत्येक बडा बस्तीमा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ।
१५५. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्तामा नागरिकको सहज पहुँच पुयाउन तथा शत् प्रतिशत घटना दर्ता गराउन सुचना संचार तथा पहुँच अभियान(दर्ता शिविर) सञ्चालन गरिनेछ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म बजेटको विनियोजन र स्रोतको व्यवस्था सम्बन्धी योजना र अधिल्लो वर्षको विनियोजनबाट भएको खर्च प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु:

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ का लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ रु. १० करोड ६१ लाख, राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु. ६ करोड ५७ लाख र सर्वात अनुदान तर्फ रु. १९ करोड ५३ लाख ९९ हजार, प्रदेश समानिकरण ७५ लाख ३५ हजार, प्रदेश राजस्व बाडफाड १० लाख ३७ हजार, आन्तरिक श्रोत १ करोड ४७ लाख ५२ हजार चालु आर्थिक वर्षको विनियोजन गरेको जानकारी गराउद छु। गाउँपालिका भवन, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट विनियोजन हुन सक्ने सम्पूरक तथा विशेष अनुदान रकमलाई गाउँपालिकाले आफूले पहिचान गरी आफ्नो क्षेत्रमा पूर्वाधार विकासका योजना कार्यान्वयन गर्नका लागि योजनाको सम्भाव्यता, लागत, प्रतिफल वा लाभ, योजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने वित्तीय वा भौतिक क्षमता वा जनशक्ति योजनाको आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक बजेट छुट्टाइएको छु।

अध्यक्ष महोदय,

अन्त्यमा

- यस नीति तथा कार्यक्रमबाट आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार भई उच्च आर्थिक वृद्धिको हासिल हुने अपेक्षा राखिएको छु। प्रस्तुत बजेटबाट मानव विकास सुचकाना क्रममा सुधार हुदै जानेमा विश्वस्त छु।
- यस गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम एवं आगामी वर्ष २०७९/०८० को बजेटका सिद्धान्त, उद्देश्य, प्राथमिकता र प्रमुख नीति उपर गाउँसभामा घनिभूत छलफल भई गाउँसभा सदस्यज्यूहरुले दिनुभएका सुभावहरु प्रस्तुत बजेटको आधारको रूपमा रहेका छन्। बजेट छलफलका क्रममा आ-आफ्नो तर्फबाट सुभाव दिनुहने गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु, गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीज्यूहरु, कर्मचारीहरु, स्थानीय वुद्धिजीवि, नागरिक समाज तथा सामुदायिक एवं सामाजिक संघसंस्थाहरु, पत्रकार तथा सञ्चारकर्मीहरु र सबै छान्नाबासीहरुमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।
- गत वर्षका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरु कार्यान्वयन एवं सम्पन्न गर्न आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग पुर्याउन हुने जनप्रतिनिधिज्यूहरु, कार्यपालिका एवं गाउँसभाका

पदाधिकारीज्यूहरु, सम्पूर्ण कर्मचारीहरु, करदाताहरु, स्थानीय वुद्धिजीवि, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु, सरोकारवालाहरु, पत्रकार तथा सञ्चारकर्मीहरु, सरकारी, गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरु आमनागरिकहरु लगायत यस गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरुमा हार्दिक धन्यवाद दिई आगामी दिनहरुमा पनि बजेटको सफल कार्यान्वयनमा यहाँहरुबाट अझ बढी पारदर्शिता, मितव्ययिता, सहभागिता एवं थप उत्तरदायी भूमिकाको अपेक्षा राख्दछु ।

धन्यवाद !

मिति: २०७९ असार ०९ गते

विष्णु कुमार थापा

उपाध्यक्ष

खप्तडब्बान्ना गाउँपालिका